

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. II. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

respondet primo principio, & finis vitæ fini ultimo.

Confirm. Eset valde inordinatum, si quis evidenti credibilitate agnosceret DEUM loquentem, & diutius differret ei assentiri, seu credere: itémque, si agnitum infinitum bonum non appeteret, sed diu tantum creata desideraret: & par est ratio de amore, quem utique debet quilibet bono infinito, & agnito ut tali: nec licet diu sum amore solis inferioribus impendere, neglecta, vel seposita suprema bonitate: ergo est obligatio, in principio vitæ moralis DEO credendi, in eum sperandi, atque eum diligendi. Quod autem spectat ad obligationem in fine vitæ, datur etiam ratio à paritate desumpta à SS. Eucharistia, cujus sumendæ præceptum obligat in articulo mortis. Ex quibus collige, eos, qui ad juvandos moribundos vocantur, inter primas curas habere debere, ut cum iis actus istarum virtutum eliciant.

611. Dico 11. Non est obligatio sub gravi eliciendi actus virtutum Theologicarum, fidei, spei, aut charitatis, statim in instanti physicè primo, aut physicè ultimo vitæ moralis. ita Sanchez in præc. decal. l. 2. c. 35. n. 7. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 11. scilicet. 2. n. 13. Vasquez, Valentia, Azor, & plures alii. Probatur. Præceptum tam graviter, seu sub pœna æterni ignis obligans, tam teneræ ætati impositum, & quidem statim implendum, non videtur consonum suavitati Divinæ providentiæ: ergo non datur: saltem non est asserendum, nisi valde efficaciter probetur, quod non fit. Et par, imò major est ratio de ultimo instanti vitæ; quia tunc homo præ imbecillitate virium corporis, & animæ, sæpe non est amplius physicè, & saltem ordinariè non est moraliter potens, tales actus elicere: ergo DEUS non imposituit homini tam grave præceptum. Et puto, quod quoad hanc partem conclusionis, seu ultimum physicum instans vitæ, omnes auctores facillè nobiscum conveniant.

Confirm. 1. Omnes ferme pueri laborant invincibili ignorantia istius præcepti; cum prius nondum prædicti usu rationis, nec potuerint de eo prudenter dubitare, nec in illud inquirere, nec etiam ab aliis, utpote rationis incapaces, illud discere: atqui non est censendus DEUS tale præceptum posuisse, quod saltem ordinariè nemo, quem obligare deberet, sufficienter scire possit: ergo. Confirm. 2. Ante illam quasi vigiliam rationis, pueri ad nullum præceptum obligantur, nec sunt capaces obligationis: ergo non statim videntur à DEO tam arctè, & severè obligari, præsertim, cum nullus possit discernere primum physicè momentum, vel instans, consequenter neque possit ex certa intentione illud præceptum implere.

612. Dico 12. Sæpius adhuc præceptum fidei (& idem est de præcepto spei, & charitatis) obligat per accidens, hoc est, non ratione sui, sed ratione accidentalis circumstantiæ, e. g. quando tentationes contra fidem insurgunt, quas quis iudicat sine actu fi-

dei à se vinci non posse. 2. quando fides exteriorius profitenda est, ne scilicet verba sint mendacia. 3. sæpe fides est necessaria ad actus aliarum virtutum præceptos ritè eliciendos. Addo tamen sub finem, non teneri aliquem ad actum fidei eliciendum toties, quoties ei articulus quidam sufficienter proponitur; nam modò tunc non contradicat, vel dubitet, potest abstrahere; alias deberet aliquis sæpe, dum studet, actus tales elicere, & à studiis impediri. Verum omnes alias accidentales circumstantias, in quibus detur, vel non detur, obligatio ad actus virtutum Theologicarum eliciendos, pluribus examinare, nimis foret prolixum, & potius spectat ad Theologiam moralem, quam speculativam.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

613. **O**B. 1. contra 1. 2. & 3. conclusionem. Potest elici actus charitatis ante actum fidei strictè dictum: sed per hunc potest aliquis salvari: ergo actus fidei strictè dictus, non est simpliciter necessarius, necessitate mediæ ad salutem. ma. prob. potest elici pia affectio supernaturalis post solam illustrationem supernaturalem: ergo etiam actus charitatis. Confir. Sufficit ad actus aliarum virtutum actus fidei tantum virtualis, seu fidei objectivæ: ergo etiam ad actum charitatis: ergo non opus est actu fidei formalis. Resp. neg. ma. ad prob. conc. ant. neg. conf. Piam affectionem non potest præcedere actus fidei; unde debet sufficere alia superna illustratio: at verò actum charitatis potest præcedere actus fidei, & insuper ex nostris argumentis constat, DEUM ita ordinasse, ut non eliciatur actus charitatis ante fidem. Ad confir. neg. ult. conf. quia non potest elici actus fidei virtualis, nisi prius elicitus sit actus fidei formalis, ut constat ex dictis n. 44. unde hoc saltem evincitur, quod non possit aliquis salutem consequi, nisi eliciatur aliquando actum fidei formalis.

614. Ob. 2. Cornelius centurio Actor. 10. v. 2. dicitur religiosus, ac timens DEUM, antequam crediderit: ergo potuit etiam salvari ante fidem. Confir. Propositio damnata citata n. 595. potest explicari de fide tantum naturali: ergo nihil ex ea probatur. Resp. neg. ant. Cornelius habuit utique fidem in DEUM remuneratorem, quanquam necdum habuerit explicitam de Christo, de quo inferius. Certè Arausicanum II. can. 25. sic definit: Unde manifestissime credendum est, quod & illius latronis, quem Dominus ad paradisi patriam revocavit, & Cornelii centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachari, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides, non fuit de natura, sed Divina largitatis donum. Et utique Concilium loquitur de fide Cornelii

nelli ante adventum S. Petri; nam loquitur de ea, quam habuit, dum ad eum Angelus missus est: sicut de fide Zachari, ante Christum hospitio exceptum; loquitur enim de ea fide, qua id meruit. Angelicus autem 2. 2. q. 10. art. 4. ad 3. sic scribit. De Cornelio tamen sciendum est, quod infidelis non erat; alioquin ejus operatio accepta non fuisset DEO, cui sine fide nullus potest placere: habebat autem fidem implicitam, nondum manifestata Evangelii veritate. Ad confir. neg. ant. nam fuere Catholici auctores, qui eam propositionem defenderant; hi autem utique de fide aliqua, seu illustratione supernaturali loquebantur; alias fuissent Pelagiani, vel Semipelagiani.

615. Ob. 3. contra 4. conclusionem. Potest amari DEUS, quin cognoscatur ut remunerator, modò cognoscatur ut summè amabilis: ergo sine fide, de DEO remuneratore, potest elici actus charitatis: ergo sine fide potest dari justificatio, & salus. Confir. 1. Amor, tendens in DEUM ut remuneratorem, est tantum amor concupiscentiæ: ergo non esset actus charitatis. Confir. 2. Sancti, quando ardentissimè DEUM amant, à pœnis, & præmiis, præcindunt: ergo. Resp. neg. ant. Vel ad amorem amicabilem requiritur, ut cognoscatur amicus redamans, adeoque remunerator: vel certè DEUS in hac providentia non vult concurrere ad actum amoris, nisi præviùs aliquando fuerit actus fidei de DEO remuneratore, ut jam insinuavimus n. 601. Ad 1. confirm. conc. totum. Amor charitatis non tendit in DEUM remuneratorem ut motivum: sed tantum præsupponit fidem, de illo priùs elicitam, tanquam conditionem, saltem ex ordinatione Divina prærequisitam.

Ad 2. confir. dist. ant. Sancti, dum amant DEUM, præcindunt sæpe à præmiis, conc. vel om. ant. præcindunt semper. neg. ant. & conf. Non dicimus, quemlibet actum amoris debere præcedere fidem de DEO remuneratore: sed dicimus primum actum charitatis (si per hunc homo omnium primò justificandus esset) non posse, saltem ex ordinatione Divina, elici sine præviò actu fidei de DEO remuneratore: quod nostræ conclusioni sufficit: quamvis neque ad omnes reliquos actus charitatis, saltem per longum tempus, DEUS velit concurrere sine priùs elicito actu fidei de DEO remuneratore; cum homo etiam debeat sæpius elicere actum spei, ad implendum præceptum spei: quod si implere nollet, actum charitatis elicere non posset.

616. Ob. 4. contra 5. conclusionem. Sæpius Scripturæ inculcant necessitatem fidei in Christum: ergo hæc est necessaria necessitate medii. ant. prob. adducendo textus. sic ad Rom. 3. v. 22. *Iustitia autem DEI per fidem JESU Christi in omnes, & super omnes, qui credunt in eum.* Ad Galat. 2. v. 16. *Non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem JESU Christi.* Actor. 4. v. 12. *Non est in alio aliquo salus; nec enim aliud nomen est sub cælo datum hominibus,*

in quo oporteat nos salvos fieri. Joannis 3. v. 14. *Sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis, ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat.* Joannis 17. v. 3. *Hæc est autem vita æterna, ut cognoscant te solum DEUM verum, & quem misisti JESUM Christum.*

Respondent 1. quidam distinguendo duplicem fidem Christi: unam, quæ habet pro objecto Christum, & potius dicenda esset fides de Christo: alteram, quæ est ex meritis, & ex doctrina Christi: & hæc etiam est fides de DEO remuneratore, quæ est simpliciter necessaria. Resp. 2. neg. conseq. Testimonia hæc, si sumantur ad mentem adversariorum, ut jacent, nimium probant, scilicet, quod nemo sit salvandus, nisi post explicitam nominis JESU confessionem, vel, nisi oculis corporeis viderit Christum crucifixum: ut Judæi non sunt sanati, nisi post aspectum serpentem. Primus itaque, & secundus textus, intelligitur de fide ex meritis Christi, sine qua non profunt opera legis: vel, si tibi scrupulum in primo textu movet illud: *qui credunt*: dici potest, debere credi Christum, saltem implicitè, quatenus DEUS est remunerator per media sibi placita, inter quæ præcipuum est Christus, tanquam auctor, & causa meritoria omnis remunerationis. Nec tamen ex hac responsione sequitur, quod fides in Christum non magis requiratur, quam fides omnium aliorum mysteriorum; nam fides in Christum primario requiritur necessitate præcepti: non autem ita primario requiritur fides aliorum mysteriorum.

Tertius textus tantum probat necessitatem præcepti, vel, si de mediis loquitur, loquitur de meritis Christi, quæ sunt medium absolutè necessarium ad salutem nostram: non verò fides explicita de Christo. Quartus textus non petit omnimodam paritatem; alias, ut dictum, deberemus Christum corporaliter aspicere: sed tantum vult, mortem Christi esse necessariam ad salutem hominum. Quintus probabilius loquitur de visione beatifica DEI, & Christi filii DEI. Si de vita causali intelligatur, non intendit adstruere omnimodam paritatem quoad necessitatem inter fidem utriusque objecti.

617. Ob. 5. SS. Patres exigunt fidem explicitam de Christo: ergo. ant. prob. SS. Patres dicunt, Sanctos in Christum sperantes, & ipsum expectantes, salvandos esse: omnes ex fide Christi justificari: utrumque populum, scilicet antiquorum Judæorum, & seculorum postea Christianorum, JESUM confessionis voce laudare: sine fide Evangelii nihil sufficere: neminem etiam ante Christum, sine fide in illum, coronam martyrii consecutum fuisse &c. ergo. Resp. dist. ant. SS. Patres exigunt eam fidem, tanquam necessariam necessitate præcepti, conc. ant. tanquam necessariam necessitate medii. neg. ant. & conf. ad prob. omnes illi modi loquendi non probant, quod adversarii volunt; nam 1. ex illis, qui sperant explicitè in Christum, salvandi sunt plures, sed non soli. 2. omnes

mnēs ex fide Christi, hoc est, quæ ab ipso tradita est, & quam, saltem implicite, quivis tenere debet, justificantur. 3. Populus uterque nomen JESU in cælo unanimi voce laudabit; nam in terris id certè in antiquo testamento vix paucissimi fecerunt; & tamen non est credendum, neminem præter eos salvatum fuisse. 4. Fides Evangelii totius utique non est necessaria explicitè talis, sed tantum talis implicite. Adde, quòd S. Athanasius (ex quo hæc objectio fit) loquatur de iis, qui eam fidem, sufficienter propositam, noluerunt amplecti: adeoque tantum loquatur de necessitate præcepti. 5. Licet nulli consecuti sint martyrii coronam sine fide explicita in Christum, potuerunt tamen sine ista illam consequi, vel saltem aliâ viâ salvari.

Circa alios etiam SS. Patrum textus nota, eos valde convenienter explicari posse, vel de necessitate non negandi Christum, aut SS. Trinitatem: vel de fide Christi, non ut objecti, sed ut auctoris: hoc est, non ut Christum tanquam objectum per aliquem actum fidei explicitè credatur, sed tantum, ut habeatur fides, aut doctrina, à Christo tradita: vel eos textus exponi posse de fide implicita, seu in voto: vel etiam de necessitate, non respectu cujusque fidelis, sed tantum respectu Ecclesiæ, ad cujus conservationem medium necessarium est fides explicita in Christum.

618. Ob. 6. S. Thomas nobis adversatur; nam in 3. dist. 25. q. 2. art. 2. *questionum* 2. in corp. ait: *Post adventum Christi, quia jam mysterium redemptionis impletum est, & corporaliter, & visibiliter, & predicatum, omnes tenentur ad explicitè credendum. Et si aliquis instructorem non haberet, DEUS ei revelaret, nisi ex sua culpa remaneret.* & q. 14. de veritate (quæ est de fide) art. 11. in corp. ait: *Tempore verò gratia omnes majores, & minores, de Trinitate, & redemptore, tenentur explicitam fidem habere.* & ad 1. docet, eum, qui in sylvis esset natus, & ex parte sua impedimentum non poneret, sed ductum naturæ sequeretur, si alium instructorem non haberet, vel per internam revelationem, vel per necessarium prædicatorem, de necessariis instruendum: ergo. Confir. C. *Firmiter de summa Trinitate*. dicitur, in lege gratiæ neminem salvari, nisi sit in Ecclesia Christi: verba sunt: *Una verò est fidelium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur*: sed non est in Ecclesia Christi, qui non explicitè credit in Christum: ergo.

Resp. Multi ex Thomistis negant, S. Thomam esse nobis contrarium: voluntque, debere S. Doctorem intelligi, quòd tantum velit, quòd post promulgationem Evangelii fides explicita SS. Trinitatis, aut Christi, necessaria sit in voto, sicut baptis-
mus; non enim negat Angelicus, posse aliquos, post promulgatum Evangelium, sine fide explicita de Christo, per actum charitatis justificari: sed potius contrarium docet de Cornelio centurione, qui vivebat post

promulgatum Evangelium, & de quo 3. p. q. 69. art. 4. ad 2. ait: *Ante baptismum Cornelius, & alii similes, consequuntur gratiam, & virtutes, per fidem Christi, & desiderium baptismi, implicite, vel explicitè*: ergo juxta S. Doctorem, fides implicita in Christum sufficit ad gratiam acquirendam, etiam aliquo tempore post promulgatum Evangelium.

619. Dein valde dubium est, an S. Doctor locis objectis loquatur de necessitate mediæ, vel tantum de necessitate præcepti; nam ait *tenentur*, quod ex se tantum significat necessitatem præcepti. Rursus q. 14. de verit. art. 11. in corp. ait: *Hoc tempore majores (hoc est, aliorum doctores) omnia, quæ sunt explicitè fidei, credere tenentur*: id est, omnes articulos, de quibus certum est, eos esse de fide: quod intelligi non potest de necessitate mediæ, sed tantum præcepti; nam, etsi aliquis doctor, vel Episcopus, negligentiam gravem commisisset in addiscendis mysteriis, adeò, ut sibi commissos non potuisset instruere, non ideo careret necessariis mediis ad salutem; nam, modò sciret alia, quæ omnibus necessaria sunt, & in articulo mortis, quando non amplius posset comparare sibi illam majorem scientiam, debitam ageret poenitentiam, tamen posset salvari, ut nemo negat.

620. Verum est, S. Doctorem addere, quòd DEUS, si homo ex sua parte nullum impedimentum ponens, sed ductum rationis sequens, aliter instrui non posset, eum, vel per extraordinariam illustrationem internam, vel per submissum prædicatorem, instrui faceret: sed tamen potest probabiliter dici, S. Doctorem sentire, quòd DEUS etiam in necessariis necessitate præcepti, saltem in præcipuis, & sine quibus valde difficilis est salus, talem hominem aliquando instrui faceret. Certè nobiscum sentiunt insignis Thomista Richardus de Media Villa (qui teste Bellarmino imitatur doctrinam S. Thomæ) Sotus, Bartholomæus Medina, Canus, Bannez, & alii apud Sanchez l. 2. in decal. c. 2. & Layman loco citato n. 600. relati. Hinc etiam Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 5. existimat, S. Thomam tantum loqui de necessitate præcepti. Ad confirmat. dist. ma. dicitur, neminem salvari, nisi sit in Ecclesia Christi in voto. conc. ant. nisi sit in ea per acceptum baptismum, qui est janua ad Ecclesiam, vel per explicitam fidem in Christum. neg. ant. & conf. alias baptismus flaminis non justificaret.

621. Ob. 7. S. Augustinus variis locis exigit, tanquam medium necessarium ad salutem, fidem in Christum. Sic l. 1. ad Simplicianum q. 2. circa principium ait: *In quibusdam tanta est gratia fidei, quanta non sufficit ad regnum cælorum, sicut in catechumenis, sicut in ipso Cornelio, antequam sacramentorum participatione incorporaretur Ecclesiæ.* & infra: *Non tamen solum concipi, sed etiam nasci opus est, ut ad vitam perveniat æternam.* Idem S. Pater ait. l. 18. de civitate DEL. c. 47. etiam ante

Z

Chri-

Christi adventum, ut pertineret ad coelestem Jerusalem, *nemini concessum fuisse* nisi cui divinitus revelatus est unus mediator DEI, & hominum, homo Christus JESUS: ergo multò magis sentit, id nemini concessum fuisse post adventum Christi. Similia affert Maurus.

Resp. S. Augustinum benignè interpretandum esse. Certè nemo dicet, catechumenum non habere fidem necessariam necessitate medii ad salutem; cum talis etiam credat in Christum. Pariter Cornelius habuit fidem absolute sufficientem, antequam baptizaretur: nec opus est revera baptizari; utique enim sufficit baptismus fluminis; unde Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 20. ait, S. Augustinum intelligendum esse de eo casu, in quo baptismus, vel major instructio, haberi potest: consequenter datur tantum necessitas præcepti, vel necessitas medii tantum in voto.

Alter textus S. Augustini necessario debet exponi (nam literaliter loquendo, videtur non posse probari, quòd omnibus justis, ab origine mundi, fuerit explicitè revelatus Christus ut mediator DEI, & hominum) unde quidam non malè ajunt, S. Doctorem tantum voluisse, quòd omnibus necessarium semper fuerit, ut essent membra illius universalis Ecclesiæ, seu cœtus populi DEI, cui revelatus est Christus: qui ex hac ratione dici potest, particularibus personis aliquo modo participativè, vel mediatè, vel implicitè revelatus: nisi fors dici possit, Christum omnibus esse revelatum ita loquendo effectivè, seu quatenus omnibus gratia ex meritis Christi collata est.

622. Ob. 8. Tridentinum sess. 6. c. 6. describens ordinem justificationis, dicit, justificari homines *credentes vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt, atque illud imprimis, à DEO justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem, quæ est in Christo JESU*: ergo. Confir. In symbolo S. Athanasii post explicata plura mysteria additur: *Hæc est fides Catholica, quam nisi quisque fideliter, firmiterque crediderit, salvus esse non poterit*: ergo fides istorum est necessaria necessitate medii. Resp. neg. conf. Tridentinum ibi non agit, tantum de necessariis necessitate medii; sed de communi, & ordinario modo, se præparandi ad justificationem; alias necessitate medii etiam necessarium esset, fidem concipere ex auditu, vel timere justitiam Divinam, vel considerare DEI misericordiam. Ad confir. neg. conf. Sensus verborum symboli tantum est, quòd ille, qui ea nec implicitè credit, sed aliquid negat, non possit salvus fieri; nullus enim unquam docuit, quòd fides explicita omnium articulorum, contentorum in eo symbolo, sit necessaria necessitate medii.

623. Ob. 9. Plus exigitur in novo testamento necessitate medii, quam in antiquo: ergo fides explicita in Christum. Confir. Nisi hæc fuisset necessaria necessitate medii, non fuisset ratio mittendi S. Petrum

ad Cornelium: ergo. Resp. neg. conf. si sermo sit de explicita fide (aliud est de implicita) Interim longè plura nunc in novo testamento credenda sunt necessitate præcepti, quam fuerint in antiquo. Ad confir. neg. ant. Cornelius (ut ait S. Thomas citatus n. 618. & asserit quoque Suarez de fide disp. 12. sec. 4. n. 23. & hoc teste SS. Patres communius docent) jam justus erat, ante adventum S. Petri: attamen ratio mittendi S. Petri sufficientissima fuit, ut scilicet Cornelius crederet etiam necessaria necessitate præcepti, & baptizaretur: ad quæ tunc tenebatur; nec enim DEUS vult, ut homines tantum habeant necessaria necessitate medii. Adde, eam revelationem, & missionem, factam non propter solum Cornelium, sed propter totam gentilitatem.

624. Ob. 10. Innocentius XI. damnavit hanc propositionem 64. *Absolutionis capax est homo, quantumvis laboret ignorantia mysteriorum fidei, & etiam per negligentiam, etiam culpabilem, nesciat mysterium SS. Trinitatis & Incarnationis Domini nostri JESU Christi*: ergo fides explicita istorum mysteriorum est necessaria necessitate medii; alias enim posset aliquis absolvi. Resp. 1. neg. conf. quia, licet esset absolute necessaria notitia horum mysteriorum ad absolutionem, non esset ita necessaria ad contritionem, adeoque neque ad salutem, ad quam pauciora requiruntur. Hæc responsio sufficeret ad solvendam objectionem: attamen ad ulteriorem notitiam addo, propositionem damnatam duas habere partes. Prima dicit, posse absolvi eum, qui laborat ignorantia mysteriorum fidei illimitatè, quod non videtur intelligendum de ignorantia tantum aliquorum (nam si quis tantum diceret, posse absolvi eum, qui aliqua mysteria ignoraret, non esset damnabilis) sed de ignorantia omnium, saltem indeterminatè, & disjunctim sumptorum, hoc est, qualecunque ignoret; ita ut sensus sit, esse capacem absolutionis etiam eum, qui ignorat DEUM remuneratorem; & hoc est falsum etiam juxta nos, ut patet.

625. Altera pars propositionis ait, posse absolvi eum, qui culpabiliter ignorat duo illa mysteria. Circa quod noto, absolutionem aliquando validè dari, sed illicitè: aliquando etiam invalidè, ut est apud omnes certissimum. Sic illicitè, attamen validè absolvit sacerdos, in statu peccati existens: vel si poenitentem, invincibiliter e. g. ignorantem, aliquid esse peccatum, non monet, cum potest, & debet. Poenitens quidem non potest recipere hoc sacramentum validè, & formaliter illicitè, quantum est ex parte sua; si enim sciatur, vel culpabiliter nesciat, se illicitè accedere, eo ipso de novo peccat, nec habet dolorem, & propositum, requisitum ad valorem sacramenti, consequenter nec validè recipit sacramentum. At verò potest poenitens illud recipere validè, si administratio illius sit tantum illicita ex parte sacerdotis, vel tantum materialiter illicita ex parte sua, si e. g. aliquid, ad licitam receptionem

tionem requisitum, inculpabiliter nesciret; tunc enim non formaliter, sed tantum materialiter illicitè accederet ad sacramentum, quod non impediret valorem.

626. Jam quæstio est, an Pontifex damnet tantum asserentes, quod culpabiliter ignorans mysteria illa, sit capax absolutionis licitæ: an etiam damnet asserentes, quod sit capax, absolutionis quidem validæ, sed non licitæ. In qua quæstione imprimis dicendum, quod culpabiliter ignorans, quando potest instrui, non sit capax, nec validæ absolutionis. Ratio est; quia, qui culpabiliter est ignorans, nec vult instrui, actualiter graviter peccat, dum obligationi suæ gravi non vult satisfacere, curando se instrui; debet enim quivis, necessitate saltem gravis præcepti, scire ista mysteria: hocque præceptum semper urget, quando est occasio discendi: qualem quilibet semper habet, dum sanus, vel etiam ægrotus, tamen capax rationis est; quippe quilibet homo potest eum instruere: urgetque hoc præceptum ante confessionem, præsertim, cum probabilis etiam sit sententia asserentium, fidem explicitam SS. Trinitatis, & Christi Redemptoris, esse necessariam necessitate mediæ: quo casu confessio esset prorsus invalida: ergo, si non vult, instrui ante confessionem, actualiter peccat: adeoque ratione deficientis doloris, & propositi, neque validam absolutionem potest recipere.

Quod si autem aliquis inculpabiliter nesciat ea mysteria, nempe SS. Trinitatis, & incarnationis, & possit instrui ante confessionem, certum est, quod saltem illicitè absolvetur, & graviter peccet sacerdos absolvens, si eum non prius instruat; tum quia confessarius est doctor, qui debet in necessariis instruere poenitentem; tum adhuc magis, quia ex prima propositione damnata ab Innocentio XI. habetur, quod non liceat uti sententia tantum probabilis, quando agitur de valore sacramentorum, & potest haberi tutior, & certa: atqui hic agitur de valore; quia agitur, an talis poenitens sit absolutionis capax, adeoque hæc ei validè possit impendi: & sententia est tantum probabilis, non certa; nam multi tenent, fidem eorum mysteriorum, re ipsa explicitè habitam, esse necessariam necessitate mediæ: quæ sententia si vera esset, talis esset incapax absolutionis validæ, sicut esset incapax, qui non esset baptizatus.

627. Sed quæres, an talis, inculpabiliter ignorans, capax sit saltem absolutionis validæ? Resp. imprimis, hunc casum moraliter contingere non posse; nam, qui non est instructus de necessariis, & essentialibus sacramenti poenitentiae, dolore &c. invalidè absolvitur; quia non ponit partes essentielles: qui autem scit necessaria ad confessionem, etiam utique sciet mysteria SS. Trinitatis, & incarnationis. Speculativè tamen loquendo, si talis casus contingeret, videretur probabile, talem inculpabiliter ignorantem capacem esse absolutionis, non quidem licitæ, sed saltem validæ; quia proba-

biliter non est de necessitate mediæ, explicita fides duorum istorum mysteriorum: quam, ut jam dictum, in praxi nunquam possit licitè dari ei, qui potest instrui.

Nec hæc assertio videtur convenire cum propositione damnata; nam illa imprimis loquitur de ignorantia culpabilis istorum mysteriorum. Dein, ut habet Cardenas *dissert. 41. in propos. damnat. ab Innoc. XI. c. 5. n. 32.* damnatio illa non videtur afficere asserentes, esse capacem absolutionis tantum validæ eum, qui, præsertim inculpabiliter, ea mysteria ignorat; nam propositio damnata non distinguit, inter absolutionem licitam, & validam; unde damnatio sufficienter intelligitur de assertione absolutionis licitæ. Rursus idem auctor *n. 34.* adducit regulam 30. juris in 6. *In obscuris minimum est sequendum:* cum ergo obscurum sit, an damnatio comprehendat absolutionem tantum licitam, an etiam validam, sequimur minimum, dicendo, quod comprehendat tantum absolutionem licitam.

628. Hinc in casu, quo vocaretur sacerdos ad moribundum, de quo jure præsumere posset, eum ignorare duo illa mysteria: attamen modò instrui nequiret, respondet Cardenas *dissert. modò citata c. 3. n. 16.* quod deberet conditionatè absolvi; cum enim certum non sit, moribundum esse indispotum, debet sacerdos in tanto periculo ei succurrere, quantum potest. Nec hoc est contra damnationem primæ propositionis, ab Innocentio XI. prohibitæ; nam ex illa tantum infertur, non posse adhiberi sententiam probabilem circa sacramenti valorem, quando potest haberi certa, & tuta, quæ in hoc casu haberi non potest.

Imò idem Cardenas *n. 18.* pergit, & dicit, quod, etsi sacerdos certò sciret, talem moribundum ea mysteria nescire (supposito, quod haberet sufficientia signa doloris, & confessionis &c. quæ essentialiter requiruntur ad absolutionem) deberet tamen eum sub conditione absolvere; quia, cum certum non sit, fidem mysteriorum illorum esse de necessitate mediæ, speculativè adhuc probabile est, eam absolutionem fore validam: adeoque debet moribundo in tanta necessitate eam succurri. Nec in hoc casu illicita est absolutio; tum quia per adjectam conditionem cavetur reverentiæ sacramenti; tum quia talis necessitas proximi aliquando à peccato excusat: sed, ut jam dixi, casus hic speculativus potius est, quam practicus.

ARTICULUS III.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

629. **O**B. II. contra 6. conclusiorem. Si rudes debent credere explicitè symbolum Apostolorum, debebunt etiam credere symbolum Nicænum; par enim est ratio, & hoc est explicatio prioris: sed Nicænum rudes